

Posudek na bakalářskou práci	
☐ školitelský posudek ☒ oponentský posudek	Jméno posuzovatele: Pavel Pipek Datum: 28. srpna 2021
Autor: Jan Studecký	
Název práce: Načasování snášení vajec u hnízdních parazitů	
☒ Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel). ☐ Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.	
Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...) <i>Shrnout informace o načasování snášení vajec v různých časových aspektech u všech skupin obligátních hnízdních parazitů.</i>	
Struktura (členění) práce: <i>Práce je přehledně členěna do osmi kapitol včetně úvodu a závěru. Autor postupně sestupuje na časové škále od synchronizace s hnízdní sezonou hostitele až po rychlost samotného kladení. U všech témat postupně prochází všechny taxonomické skupiny a na konec vždy poskytne stručné shrnutí. Já osobně bych považoval za užitečnější zpracovat dílčí informace pro jednotlivé taxony tabulkovou formou (ve stylu tabulky č. 1) a naopak rozšířit shrnující pasáže, ale i autorem zvolená varianta funguje.</i>	
Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány? Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů? <i>Autor použil úctyhodné množství literárních zdrojů (139), které považuji za více než dostačující. Některé (8) však v textu nejsou vůbec citovány, některé (9) jsou citovány s chybami. V seznamu literatury pak zbytečně mnoho prací (17) nemá uvedeny všechny nezbytné údaje. Po obsahové stránce, což je pochopitelně důležitější, jsou však práce citovány správně.</i>	
Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány? <i>Práce vlastní výsledky neobsahuje</i>	
Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň): <i>Práce je psána slušnou stylistickou formou a čte se dobře, formulačních neobratností je v ní minimum, stejně jako překlepů či chybějících čárek. Obrazová dokumentace je možná zbytečně chudá – její větší zapojení by usnadnilo orientaci i práci ztraktivnilo pro čtenáře „mimo obor“. Na tabulku č. 1, která následuje po závěru, text vůbec neodkazuje, ani s ní nepracuje, což je škoda – čtenáři poskytuje přehledné srovnání.</i>	
Splnění cílů práce a celkové hodnocení:	

Pokud mohu hodnotit (jako člověk, který se vlastním výzkumem kukačkám nevěnuje, ale zpozvzdálí je jimi fascinován), práce jistě splnila vytčený cíl – autor poctivě seskládal dohromady střípky informací o načasování kladení u obligátních hnízdnicích parazitů napříč celým fylogenetickým stromem do v rámci možností uceleného příběhu. Práci by sice jistě prospěl ještě nějaký čas na dozrání, ale to platí téměř pro každé lidské počínání. Autor mě zvládl přesvědčit o tom, že se v tomto nesmírně atraktivním tématu orientuje a má předpoklady pro vlastní vědeckou práci.

Tato rešerše bude jistě sloužit jako dobrý výchozí bod.

Práci hodnotím jako velmi dobrou a těším se na obhajobu a první výsledky.

Otázky a připomínky oponenta:

1) Pro více jak dvě desítky druhů autor uvádí, že u nich nebyl prokázán žádný hostitel, přesto jsou řazeny mezi obligátní hnízdnicí parazity. Jak k tomu tyto druhy přišly?

2) Kachnice černohlavá je sice obligátním hnízdnicím parazitem, nicméně jak sám autor píše na straně 4, její parazitace má na hostitelské druhy asi „nejméně negativní vliv“, protože není nutné vylíhlá mláďata krmit. Jaké to má důsledky pro případné „evoluční závody ve zbrojení“? Má vůbec cenu srovnávat kachnici s ostatními skupinami?

3) Autor na základě studie Yom-Tov & Geffen (2006) celkem kategoricky vyloučil variantu, že by se mohl mezidruhový hnízdnicí parazitismus vyvinout přes vnitrodruhový parazitismus. Je tato debata skutečně již o konce? Co by muselo být ve fylogenetickém stromě jinak, aby autor tuto možnost připustil?

4) Autor v úvodu na straně 1 píše, že obligátní hnízdnicí parazité „v evoluci zcela přišli o schopnost pečovat o své vlastní potomstvo“. Jak to jde ale dohromady s rodem *Coccyzus* (zmíněným na straně 5), jehož současní zástupci jsou paraziti fakultativní, ale společný předek byl nejspíše obligátním hnízdnicím parazitem? Do jaké míry jde skutečně o trvalou evoluční ztrátu? Zkoušel někdo, jak by se chovali obligátní parazité v zajetí, jak autor naznačuje na straně 7?

5) Na straně 5 autor srovnává počet hostitelů u kukačky červenoprské a kukačky madagaskarské a vysvětluje výrazný rozdíl intenzitou výzkumu. Nemůže však být rozdíl způsobený spíše rozdílem v počtu druhů, které vůbec lze parazitovat? Kukačka madagaskarská hnízdí pouze na Madagaskaru, zatímco k. červenoprská na velké části celého afrického kontinentu.

6) Trochu naivní otázka: Jakou roli hraje při načasování kladení samotná fyziologie samice? Jak dlouho může pozdržet samotné kladení, pokud zrovna situace neumožní naklást jej v optimální denní dobu? Ví se to alespoň pro nějaký druh?

7) Na straně 18 autor uvádí, že nejvhodnější doba pro kladení je v úplném začátku snášení. Proč?

8) Souvisí s otázkou 8. Jedna z hypotéz, co přináší hnízdnicí parazitismus, uvažuje nad tím, že se tím snižuje čas, který vejce stráví na hnízdě a je tak vystaveno predaci. Nabízí se tedy otázka, jestli u větších snůšek nedochází k posunu kladení do pozdějších fází? Případně v oblastech s větší intenzitou hnízdnicí predace?

9) Na straně 21 autor uvádí, že vlhovec modrolesklý a vlhovec pastvinný často špatně načasují kladení do hnízd vlhovce šedohřbetého, a uvažuje nad tím, že to může být velkou variabilitou v délce prodlevy mezi dostavením hnízda a začátkem kladení. Pokud jsem se ale správně dočetl, vlhovci šedohřbetí vlastní hnízda nestaví a využívají hnízda dalších druhů, ze kterých je někdy i vyženu. Nemůže to ve skutečnosti naznačovat, jakou cestou se mohla ubírat evoluce hnízdního parazitismu právě u vlhovců, ale nejen u nich?

10) Na straně 15 autor uvádí, že až 72 % hnízd zelenáčka červenavého bylo parazitováno vlhovcem hnědohlavým. To je tak moc, že samotná parazitace musí tomuto druhu přinášet i nějaké výhody. Tuší se, jaké?

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele/opponenta:

Instrukce pro vyplnění:

- Prosíme oponenty i školitele o co nejstručnější a nejvýstižnější komentáře k jednotlivým bodům (dodržujte zhruba rozsah), tučně vyznačené rubriky jsou povinnou součástí posudku.
- Při posuzování je nutno zohlednit požadavky stanovené pro vypracování bakalářských prací – viz <https://www.natur.cuni.cz/biologie/studium/2018-pravidla.pdf>
- Posudek se odevzdává (zasílá) v elektronické podobě na e-mail: kubicka@natur.cuni.cz (pro účely zveřejnění na internetu), a dále podepsaný v 1 výtisku (jako součást protokolu o obhajobě) na adresu Lukáš Kubička, katedra ekologie PŘF UK, Viničná 7, 128 43 Praha 2.